

DZIAŁ INWENTARYZACJI I GROMADZENIA ZBIORÓW MUZEALNYCH W 2014 ROKU

Jerzy Adamczewski

Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie

GROMADZENIE ZBIORÓW

Podstawowym zadaniem Działu Inwentaryzacji i Gromadzenia Zborów Muzealnych jest zbieranie przedmiotów z zakresu szeroko rozumianego leśnictwa do kolekcji muzealnej. Ideą przewodnią jest zapewnienie ciągłości rozwoju zbiorów i kolekcji oraz ich systematyczne wzbogacanie, co stanowi fundamentalny warunek realizacji także pozostałych celów działalności muzealnej. Gromadzimy obiekty dla Muzeum Leśnictwa, aby poprzez wystawy mogły one kreować humanistyczną wizję tej rzeczywistości kulturowej za pomocą wybranych z niej materialnych elementów – obiektów muzealnych. Dążymy do tworzenia uporządkowanego zbioru, który najlepiej uwidoczni tę konkretną rzeczywistość.

W ciągu minionego roku zgromadziliśmy 213 eksponatów wpisanych do Księgi Wpływu Muzealiów pod numerami 2824–2929 (106 pozycji inwentarzowych). Pozycja inwentarzowa to taka jednostka zapisu inwentarzowego, która raz odpowiada jednemu obiektowi, innym razem obejmuje ich kilka, kilkanaście lub kilkadziesiąt. Dlatego właśnie 106 pozycji inwentarzowych zawiera 628 obiektów.

Adres do korespondencji – Corresponding author: Jerzy Adamczewski, Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie, ul. Działyńskich 2, 63-322 Gołuchów, e-mail: jerzy.adamczewski@okl.lasy.gov.pl

Tabela 1. Struktura nabytków w 2014 roku

Table 1. Structure of acquisitions in 2014

	Sztuka	Etnografia	Historia	Numizmaty	Technika	Przyroda	Ogółem
Zakup	25	10	16	12	6	121	190
Dary – instytucje					2		2
Dary – osoby prywatne	2	3	15		1		21
Razem	27	13	31	12	9	121	213

Jak wynika z powyższego zestawienia, zakupione obiekty stanowiły w minionym roku prawie 90%. Zdecydowana większość to przedmioty będące spuścizną po zmarłym leśniku Janie Kapuściaku z Olsztyńka: są to trofea myśliwskie w postaci wieńców oraz parostków, które wzbogaciły kolekcję przyrodniczą, a także meble i żyrandol z poroży. Z tego samego źródła, już jako dary, przejęliśmy elementy umundurowania leśnika i myśliwego.

Wśród nabytków wyróżnić trzeba przede wszystkim rzeźbę *Światowid*. Jest to jednak bardzo specyficzny nabytek, który przeleżał w magazynie prawie 40 lat. Rzeźba powstała w pracowni Ksawerego Dunikowskiego (1875–1964), słynnego polskiego rzeźbiarza i malarza, kierującego po wojnie katedrą rzeźby krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych (1946–1955). W okresie lipiec – wrzesień 1948 roku we Wrocławiu odbyła się monumentalna „Wystawa Ziem Odzyskanych”, a jej głównym celem było zobrazowanie pracy milionów Polaków, którzy powrócili nad Odrę i Nysę, lub którzy przetrwali na ziemi, jak to mówiono, praojców. Przed wejściem do Pawilonu Czterech Kopuł stały cztery alegoryczne rzeźby dłuta Dunikowskiego, przygotowane do pomnika Powstańców Śląskich na Górze Św. Anny. Rzeźbiarz ten pełnił ważną rolę w projektowaniu i realizacji artystycznej oprawy wystawy. Rzeźbiona rzeźba „Światowid” prezentowana była w pawilonie wystawowym Ministerstwa Leśnictwa, który znajdował się w sektorze B tej wystawy, na terenie obecnego ZOO. Dzieło to trafiło do Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie dzięki staraniom doc. dra inż. Stanisława Fiołka, który pod koniec lat 60. XX wieku był Pełnomocnikiem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego, Romana Gesinga, w sprawie utworzenia Muzeum Leśnictwa i Drzewnictwa. Stanisław Fiołek gromadził zbiory do przyszłego muzeum w Krakowie-Przegorzalach. Ostatecznie na początku lat 70. zbiory zgromadzone przez Stanisława Fiołka trafiły do Gołuchowa, ale historia rzeźby po wystawie wrocławskiej nie jest znana. W Ośrodku Kultury Leśnej w Gołuchowie rzeźba składająca się z grubych, klejonych desek modrzewiowych została zrewaloryzowana, a brakujące ozdobne detale zrekonstruowano. Znalazła ona swoje miejsce w plenerze w centrum dziedzina gospodarczego.

Wśród nabytków warto również wspomnieć o traku i innych urządzeniach (silnik, pędnia z kołami pasowymi, piła tarczowa, wózki trakowe, wózek transportowy, tory) stanowiących wyposażenie tartaku w Sułkowicach. Pionowy trak wiedeńskiej

firmy G. Topham & Co sprowadził do Sułkowic w latach 20. XX wieku Stanisław Bernecki. Tartak właściwie nie funkcjonował jedynie w okresie drugiej wojny światowej. Użytkowany był do roku 2007, a prowadziła go Kazimiera Bernecka, synowa Stanisława. Zachowała się skrócona inwentaryzacja architektoniczna tartaku z 1948 roku. Zostanie ona wykorzystana do ewentualnej rekonstrukcji budynku i hali tartacznej z wyposażeniem na terenie Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie. Tartak ten jest typowym przykładem małopolskiego zakładu przemysłu drzewnego o galicyjskiej proveniencji, wykorzystującego austriackie urządzenia i zajmującego się przerobem drewna okrągłego przede wszystkim na tarcicę w technologicznym procesie tarcia (przecierania), czyli wstępnej obróbki drewna.

Tradycyjnie uzupełniano kolekcję dermoplastów ptaków i ssaków przeznaczonych do wzbogacenia zbiorów oraz jako rekwizyty na różne zajęcia edukacyjne. Na stałej wystawie „Technika leśna” w budynku Owczarni powstała diorama przedstawiająca łosie (byk, kłępa i łoszak) w naturalnym środowisku bagiennym, którą wykonał i zmontował Piotr Chwaliński. Diorama zbudowana jest z płyt pilśniowych, a podłoże uformowano ze styropianu. Zabudowę uzupełniają osadzone drzewa, trzciny i kępy traw. Podłoże wykończono jest ziemią, liśćmi i sztuczną wodą. Zainstalowane w podłożu łosie stoją na tle namalowanego na ścianie nadnarwiańskiego krajobrazu bagiennego.

Warto również odnotować przejęcie z Nadleśnictwa Oborniki świetnie zachowanego samochodu pożarniczego Praga V3S wyprodukowanego w 1988 roku. Co ciekawe, samochód jest w pełni sprawny i przyjechał z Obornik do Gołuchowa na własnych kołach, wywołując ogromne zainteresowanie wśród innych użytkowników dróg. Jak wynika z relacji pracowników nadleśnictwa, samochód kupiono w Przeworsku, ale wyposażono w Goleniowie. Jego oprzyrządowanie gaśnicze stanowią: zbiornik wodny o pojemności 5000 l, autopompa ślimakowa o wydajności 1000 l/min, motopompa o wydajności 800 l/m, armatura pożarnicza – podstawowa wraz z działkiem wodno-pianowym zlokalizowanym nad kabiną kierowcy oraz specjalny balkon dla prądownika, z którego może być podawana woda podczas jazdy. Na sezon turystyczny samochód otrzyma dodatkowo, uzupełniający sprzęt pożarniczy, który przekazało w 2013 roku Nadleśnictwo Żędzia. Praga stanowić będzie dla turystów przykład wozu pożarniczego, jaki był dawniej używany w Lasach Państwowych, choć eksponat z Nadleśnictwa Oborniki jeszcze w roku 2013 brał udział w akcji gaśniczej.

Zapoczątkowana w 2013 roku kolekcja malarstwa na szkle o tematyce dotyczącej patronów ludzi związanych z lasem, głównie św. Hubertem, została wzbogacona o kolejne prace z kręgu beskidzkiej sztuki ludowej. W planach mamy utworzenie największej w Polsce takiej muzealnej kolekcji. W jej skład wchodzić będą obrazy z różnych regionów etnograficznych, gdzie tego typu sztuka funkcjonuje na zasadzie regionalnej tradycji oraz z terenów, na których pojawiła się niedawno.

Wśród materiałów archiwalnych przejętych w minionym roku do zbiorów muzealnych szczególnie cenny jest zespół prawie 90 dokumentów przekazanych przez dziewięćdziesięciodwuletniego pana Zenona Adamczewskiego, zmarłego 10 grudnia 2014 roku. Był on absolwentem Wydziału Leśnego Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu. We wrześniu 1961 roku osiadł wraz z rodziną w Mojej Woli. Tam został

nauczycielem, a następnie dyrektorem Technikum Leśnego. Kierował szkołą w latach 1967–1975 i, jak później się okazało, był ostatnim zwierzchnikiem tej placówki przed jej likwidacją. Był szanowanym i uznanym pedagogiem, nauczycielem oraz wychowawcą wielu pokoleń polskich leśników. Z jego inicjatywy i przy największym udziale wydana została książka poświęcona Technikum Leśnemu w Mojej Woli pt. *Nauka poszła w las*. W dniu 30 listopada 2013 roku dawni wychowankowie zorganizowali spotkanie z okazji 90. urodzin dyrektora, na które przybyło 90 absolwentów Technikum Leśnego. Wśród przekazanych przez pana Zenona Adamczewskiego dokumentów są materiały dotyczące jego nauki w Państwowym Gimnazjum Leśnym w Margoninie (był absolwentem pierwszego powojennego rocznika tej szkoły), a druga grupa dokumentów dotyczy nauczania w Technikum Leśnym w Mojej Woli.

DOKUMENTACJA MUZEALNA

Jeśli chodzi o katalogowanie i naukowe opracowywanie zbiorów, w dziale tworzony jest elektroniczny inwentarz zbiorów przy wykorzystaniu programu Mobydoc Ekspres, który liczy obecnie nieco ponad 6200 eksponatów. Jak na razie nie jest jeszcze możliwe udostępnianie informacji o zbiorach przez sieć typu Internet dla celów muzealnych i dla potrzeb społeczeństwa (edukacyjnych, turystycznych, promocyjnych, polityki regionalnej). Póki co nie można zatem mówić o standaryzacji oprogramowania zbiorów muzealnych. Programy do inwentaryzacji muzealnej traktowane są na rynku jako jednostkowe projekty informatyczne. Powodem jest brak forum, na którym byłby możliwy przepływ informacji między muzeami o tworzonych i wykorzystywanych aplikacjach oraz ich kosztach, a także brak jednoznacznej, wspólnej polityki informatyzacji muzeów w Polsce. Stosowanie programów komputerowych przeznaczonych do prowadzenia inwentarzy muzealiów jest w dalszym ciągu wewnętrzną sprawą muzeów, które wprowadzają (lub nie) programy komputerowe, aby ułatwić pracę muzealników nad zarządzaniem i ochroną zbiorów. Stan ten nie sprzyja tworzeniu policentrycznej, ogólnopolskiej bazy danych o zbiorach i kolekcjach muzeów, a co się z tym wiąże – udostępnieniu społeczeństwu dóbr kultury i wiedzy zdeponowanej w muzeach.

W Dziale Inwentaryzacji i Gromadzenia Zbiorów Muzealnych prowadzona jest kompletna dokumentacja muzealna oraz inwentarz elektroniczny zbiorów muzealnych. W roku 2014 zdigitalizowano 176 muzealiów (wraz z dokumentacją fotograficzną):

- sztuka – 67,
- etnografia – 20,
- historia – 20,
- numizmatyka – 14,
- technika – 48,
- przyroda – 7.

Tabela 2. Zestawienie całkowitej liczby muzealiów i liczby muzealiów zdigitalizowanych
 Table 2. The total number of exhibits and number of exhibits in computer system

	Ogółem	Sztuka	Etnografia	Historia	Numizmatyka	Technika	Przyroda
Muzealia	6434	2973	163	797	56	1292	845
Digitalizacja ogółem	6215	2973	153	786	52	1216	727
Digitalizacja w 2014 r.	176	67	20	20	14	48	7

W ciągu minionego roku na podstawie materiałów przygotowanych przez pracowników Działu Muzealnego oraz Działu Inwentaryzacji i Gromadzenia Zbiorów Muzealnych opracowano i wypełniono 144 karty ewidencyjne muzealiów (technika – 28, historia – 11, numizmatyka – 16, etnografia – 14, przyroda – 31, sztuka – 44). Karty te, uzupełnione zdjęciami eksponatów, stanowią merytoryczną podstawę do uzupełniania elektronicznego inwentarza zbiorów.

W minionym roku dział wypożyczył różnym instytucjom 16 eksponatów na 4 wystawy oraz 139 eksponatów, które wykorzystano do organizacji wystaw lub różnych innych projektów ekspozycyjnych.

KONSERWACJA MUZEALIÓW

Podstawowym zadaniem jest zapewnienie właściwej opieki zbiorom muzealnym, przede wszystkim znajdującym się w magazynach. Działalność ta obejmuje przede wszystkim prace konserwatorskie w pełnym lub częściowym zakresie oraz profilaktykę. Intencją tej ostatniej jest tworzenie optymalnych warunków przechowywania muzealiów. Prowadzone są systematyczne pomiary temperatury i wilgotności powietrza w magazynach.

Głównym celem zabiegów konserwatorskich jest przywracanie muzealiom walorów ekspozycyjnych, ochrona oraz zapewnienie integralności fizycznej, artystycznej i historycznej. Jednym z aspektów programu ochrony zbiorów jest kompleksowa konserwacja wybranych obiektów. Ma ona na celu powstrzymanie procesów destrukcji oraz przywrócenie zabytkom, w miarę możliwości, ich walorów użytkowych i estetycznych. O podjęciu zabiegów konserwatorskich decyduje, obok stanu zachowania, również wartość historyczna obiektu oraz jego przeznaczenie na wystawy stałe lub czasowe. Konserwacja zabytków jest z natury rzeczy czasochłonna i kosztowna, ale też nieunikniona i niezbędna.

Dział Inwentaryzacji i Gromadzenia Zbiorów Muzealnych nie posiada swojej specjalistycznej pracowni konserwatorskiej, ale w minionym roku trwały sukcesywne prace, w ramach własnych sił i środków, głównie przy zbiorach technicznych i etnograficznych (ok. 50 eksponatów). Zlecono natomiast prace remontowo-konserwa-

cyjny przy zabytkowym, dużym sprzęcie technicznym, który został umieszczony na ekspozycjach plenerowych wykonanych we wnętrzach drewnianych wiat. W związku z przygotowywanym otwarciem ekspozycji w zrekonstruowanej chałupie młynarza w osadzie „Dybul” i oddaniem jej do użytkowania pracownicy działu wykonywali prace konserwacyjne mebli i drobnego wyposażenia części mieszkalnej, a także naprawiali ule i sprzęt pszczelarski.

Pracom konserwatorskim poddany został fortepian firmy Blüthner wyprodukowany około 1918 roku o numerze fabrycznym 97364, który był już wykorzystywany w trakcie koncertów w budynku „Powozowni”.

BIBLIOTEKA

Biblioteka Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie jest biblioteką specjalistyczną leśnictwa oraz dziedzin pokrewnych, w której gromadzone są wydawnictwa zwarte i ciągłe, krajowe i zagraniczne (książki, czasopisma, materiały elektroniczne, tj. płyty DVD, CD i kasyety VHS).

Na początku 2012 roku zainstalowano komputerowy inwentarz elektroniczny. Aplikacja została wykonana w oparciu o system WEBLIS, który jest zintegrowanym systemem bibliotecznym zrealizowanym na platformie WWW-ISIS. Aplikacja WEBLIS umożliwia korzystanie z bazy bibliograficznej Ośrodka Kultury Leśnej, która liczy około 6700 pozycji, przez przeszukiwanie w trybie uproszczonym i zaawansowanym. Poszukiwanie literatury można prowadzić również „po tytule”, wpisując autora (w tym zbiorowego) albo na przykład według odbytej konferencji lub słów kluczowych. Po wyszukaniu interesującej nas pozycji możliwe jest otrzymanie informacji, czy książka jest dostępna, jak również zamówienia jej przez wysłanie bezpośredniego e-maila do biblioteki.

Baza bibliograficzna jest na bieżąco uzupełniana o tytuły nowych książek. Udostępniony jest również katalog czasopism. Wejście do bazy bibliograficznej znajduje się na stronie internetowej Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie w zakładce „Biblioteka”.

W ciągu minionego roku do bazy bibliograficznej wpisano:

- książki – 1399 rekordów,
- czasopisma – 257 rekordów,
- artykuły – 1469 rekordów.

Stan księgozbioru na koniec minionego roku wynosił 6740 woluminów oraz 549 czasopism (roczniki oprawione). W 2014 roku zakupiono 37 woluminów i 231 egzemplarzy różnych czasopism, otrzymano również 386 woluminów jako dary. W ramach wymiany międzybibliotecznej otrzymaliśmy 3 egzemplarze, a wypożyczyliśmy 2. Z biblioteki skorzystało 159 czytelników, wypożyczono 180 woluminów i czasopism. Do oprawy introligatorskiej oddano 47 książek oraz 52 roczniki różnych czasopism.

W roku 2013 w budynku Pałeciarńi jedno pomieszczenie zaadaptowano na magazyn zbiorów bibliecznych. W związku z aktywną działalnością kolekcjonerską (zakupy, przekazy), niezbędne stało się powiększenie powierzchni magazynowej

dla zbiorów bibliotecznych. Nowy magazyn wyposażono w system regałów przesuwnych i stacjonarnych, ekonomicznie wykorzystując powierzchnię. W sumie uzyskano 300 mb długości użytkowej półek. Dzięki temu możliwe było przeniesienie podręcznego magazynu książek z budynku „Kasa”. W kolejce czekają inne pomieszczenia, pełniące do tej pory funkcję magazynową, z których książki zostaną przeniesione do magazynu. Trwa również przemieszczanie części zbioru czasopism i zinwentaryzowanych książek przekazanych przez poznańskich naukowców z Uniwersytetu Przyrodniczego.

PRACE WYSTAWIENNICZE

Dział Muzealny przygotował w minionym roku kilkanaście wystaw w siedzibie Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie i poza nim. W przygotowaniu, aranżacji i montażu zdecydowanej większości z nich udział wzięli pracownicy Działu Inwentaryzacji i Gromadzenia Zbiorów Muzealnych. Były to następujące wystawy:

1. „90 lat Lasów Państwowych”, wystawa zorganizowana w pomieszczeniach Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych w Warszawie,
2. „Malarstwo Anny Cherubin”, wystawa autorska uczestniczki i wielokrotnej laureatki Ogólnopolskich Przeglądów Twórczości Amatorskiej Leśników („Oficyna”),
3. „Przyroda Doliny Bugu i okolic Włodawy”, wystawa autorska Leszka Niejedli – leśnika i fotografa („Oficyna”),
4. „200 lat kartografii leśnej”, wystawa Instytutu Badawczego Leśnictwa („Powozownia”),
5. „Drogami Marianny Orańskiej, marmury i pastele z Kotliny Kłodzkiej”, autorska wystawa kamiennych rzeźb i pastelów Ewy Beyer-Formeli z Sopotu („Powozownia”),
6. „Nad koronami drzew”, wystawa fotograficzna Aleksandra Grada z Nadleśnictwa Turek („Oficyna”),
7. „Pamiętajmy o siekierach”, wystawa siekier, toporów i cechówek ze zbiorów leśnika Edwarda Marszałka („Oficyna”),
8. „Pory roku”, wystawa malarstwa Anny Kędziory uczestniczki i wielokrotnej laureatki Ogólnopolskich Przeglądów Twórczości Amatorskiej Leśników („Powozownia”),
9. „Kwiaty, pejzaże”, wystawa fotograficzna Janusza Tarchalskiego („Powozownia”),
10. „Makrofotografia”, wystawa fotograficzna autorstwa Radosława Pusza („Oficyna”),
11. Wystawa plenerowa na targach leśnych w Szepietowie.

W dniach 10–11 kwietnia 2014 roku w Ośrodku Kultury Leśnej w Gołuchowie odbył się 3. Panel Ekspertów „Dziedzictwo”. Zorganizowano go w ramach prac nad Narodowym Programem Leśnym „Lasy i gospodarka leśna w kulturze i dziedzictwie narodowym”. Spotkaniu przewodniczyli prof. dr hab. Kazimierz Rykowski – koordynator projektu oraz prof. dr hab. Dariusz J. Gwiazdowicz. W panelu wzięło udział grono ekspertów z różnych dziedzin nauki zainteresowanych formami ochro-

ny dziedzictwa. W trakcie spotkania Małgorzata Rozbicka wystąpiła z referatem pt. *Budownictwo mieszkaniowe w Lasach Państwowych. Dorobek projektowy i realizacyjny dwudziestolecia międzywojennego*. Autorka podkreśliła, że pierwsze prace ewidencyjne zostały podjęte przez Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie już w latach 2000–2001. Profesor Rozbicka zaproponowała w końcowym wniosku wprowadzenie do Narodowego Programu Leśnego zapisu, aby Lasy Państwowe pilnie podjęły badania historyczno-architektoniczne dotyczące obiektów, które zostały zrealizowane w latach 1918–1939 z funduszy i na potrzeby Lasów Państwowych. Badaniami powinny zostać objęte budynki administracyjne, mieszkalne i gospodarcze oraz obiekty inżynierskie i przemysłowe, które pozostają w administracji LP, jak i te, które aktualnie mają już innych właścicieli i użytkowników. Celem nadrzędnym jest objęcie ochroną prawną najbardziej charakterystycznych przykładów takiego budownictwa. Wobec powyższego przystąpiono do bardzo pracochłonnego zadania zweryfikowania zawartości archiwów państwowych na temat materiałów dotyczących szeroko pojętego budownictwa leśnego sprzed 1945 roku. To pierwszy inwentaryzacyjny krok w kierunku całościowego opracowania zasobów dziedzictwa materialnego Lasów Państwowych. Do wszystkich archiwów wysłano pocztą elektroniczną zapytanie w tej sprawie z prośbą o wykonanie wstępnej kwerendy potwierdzającej lub negującej istnienie takich materiałów jak: dokumentacje architektoniczne (rysunkowe), fotograficzne oraz opisowe, dotyczące głównie gajówek, leśniczówek i budynków nadleśnictw. Otrzymywane odpowiedzi zdają się potwierdzać słuszność przyjętej koncepcji. Niemniej jednak szczegółowa analiza archiwaliów wymaga wyjazdów i samodzielnych, szczegółowych kwerend. Odpowiednie czynności przeprowadzono już w minionym roku w Archiwum Państwowym w Katowicach, Żywcu, Cieszynie, Pszczynie, Bielsku-Białej, Oświęcimiu i Sieradzu.

Natomiast do większości wojewódzkich urzędów ochrony zabytków i ich oddziałów zwrócono się z prośbą o wykonanie kopii kart ewidencyjnych zabytków budownictwa i architektury dotyczących obiektów szeroko rozumianego budownictwa leśnego. Okazało się, że jest ich bardzo mało, a obiekty w rodzaju gajówek czy leśniczówek nigdy tak naprawdę nie były przedmiotem szeroko zakrojonych akcji dokumentacyjnych. Pora więc najwyższa, aby taką akcją zapoczątkować, gdyż tradycyjne budownictwo leśne coraz szybciej odchodzi w niebyt i nic nie jest w stanie powstrzymać tego procesu.

W dniach 4–6 czerwca odbyła się w Łagowie konferencja *Polityka mieszkaniowa w Lasach Państwowych wobec aktualnych wyzwań leśnictwa*, podczas której Jerzy Adamczewski przedstawił w części historycznej referat przygotowany wspólnie z prof. Małgorzatą Rozbicką *Budownictwo mieszkaniowe w Lasach Państwowych w okresie międzywojennym – zarys problematyki*. Należy podkreślić, że po pierwszej wojnie światowej najlepsi polscy architekci podjęli się projektowania domów typowych, powtarzalnych, przeznaczonych dla zwykłych ludzi. Poszukiwano przy tym stylu polskiego opartego na rodzimej tradycji. Niemniej jednak już w 1915 roku Wydawnictwo Obywatelskiego Komitetu Odbudowy Wsi i Miast w Krakowie opublikowało katalog *Odbudowa polskiej wsi. Projekty chat i zagród włościańskich* opracowany przez grono architektów polskich, pod redakcją Władysława Ekielskiego. Rok później ten sam Obywatelski Komitet wydał publikację, którą kierował Józef Gałęzow-

ski, a zawierała ona projekty budynków mieszkalnych dla miasteczek. Tę krótką, ale bardzo ważną serię kończy wydawnictwo pod redakcją Józefa Pokutyńskiego *Odbudowa polskiego miasteczka*, zawierające projekty budynków użyteczności publicznej dla wsi i niewielkich miast. Żadna z tych publikacji nie zawierała jednak projektów domów i zabudowań gospodarczych dla dozoru leśnego. Taki zbiór projektów urzędów leśnych, nadleśniczówek, leśniczówek, podleśniczówek, gajówek oraz budynków gospodarskich opracowany został dopiero w 1919 roku w Ministerstwie Robót Publicznych. Można przyjąć, że Wydział Odbudowy (Architektoniczno-Budowlany) Ministerstwa Robót Publicznych, zorganizowany i do 1921 roku kierowany przez architekta Franciszka Krzywdę-Polkowskiego, był pierwszym, który przygotował projekty domów i budynków gospodarczych dla różnego szczebla pracowników państwowego dozoru leśnego, wypracowanych na podstawie programu przygotowanego w Ministerstwie Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Kontynuacja prac w zakresie prowadzenia kwerendy archiwalnej oraz gromadzenie materiałów dokumentacyjnych w postaci tzw. białych kart ewidencji zabytków architektury i budownictwa w celu stworzenia bazy danych poświęconej obiektom budowlanym z okresu międzywojennego stanowić będzie priorytet w dziedzinie badań naukowych poświęconych dziedzictwu materialnemu Lasów Państwowych.

DZIAŁ INWENTARYZACJI I GROMADZENIA ZBIORÓW MUZEALNYCH W 2014 ROKU

Streszczenie

Dział Inwentaryzacji i Gromadzenia Zbiorów Muzealnych funkcjonuje w Ośrodku Kultury Leśnej w Gołuchowie od 1 stycznia 2010 roku. W strukturze działu jest również biblioteka, która prowadzi komputerowy inwentarz elektroniczny i sukcesywnie powiększa specjalistyczny księgozbiór dotyczący leśnictwa i dziedzin pokrewnych. Podstawowym zadaniem działu jest powiększanie kolekcji muzealnej poprzez zakupy, dary i depozyty. Prowadzona jest pełna dokumentacja muzealna eksponatów, łącznie z elektronicznym inwentarzem zbiorów oraz magazyny muzealiów. W ramach ochrony zbiorów realizowana jest sukcesywna profilaktyka w zakresie ochrony stanu zachowania eksponatów. Prowadzone badania archiwalne i gromadzenie materiałów dokumentacyjnych dotyczących dawnego budownictwa leśnego (przede wszystkim okres międzywojenny) zmierzają do określenia wielkości zasobów dziedzictwa materialnego Lasów Państwowych.

Słowa kluczowe: Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie, zbiory muzealne, dokumentacja muzealna, konserwacja, biblioteka, budownictwo leśne

**DEPARTMENT OF CATALOGUING AND GATHERING MUSEUM
COLLECTIONS OF THE FOREST CULTURE CENTRE IN GOŁUCHÓW IN
2014****S u m m a r y**

Department of Cataloguing and Gathering Museum Collections has been functioned in the Forest Culture Centre in Gołuchów since 1st January 2010. There is also a library in its structure which in a successive way increases its specialized book collection refers to forestry and other related disciplines as well as keeps electronic inventory. The main aim of department's activity is increasing museum collection by purchases, gifts and deposits. Full documentation of exhibits, electronic cataloguing and stockrooms are run. Successive, comprehensive conservation of chosen, most valuable exhibits is carried out. Conducted archival research and collecting the documents relating to the former forest building (especially the interwar period) aim to determine the size of the material heritage of the State Forests.

Keywords: Forest Culture Centre in Gołuchów, museum collections, museum documentation, preservation, library, forest building

Ryc. 1. Rzeźba Światowida zlokalizowana na dziedzińcu gospodarczym Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie (fot. R. Sorek)

Fig. 1. Światowid – sculpture located in the former farm's courtyard in the Forest Culture Centre in Gołuchów (photo by R. Sorek)

Ryc. 2. Fortepian z ok. 1918 r. na wystawie „Kulturotwórcza rola lasu”; z lewej – przed renowacją, z prawej – po renowacji (fot. R. Sorek)

Fig. 2. Grand piano dating back to 1918 on the exhibition „Culturecreating role of forest”, from the left side – before renovation, from the right side – after renovation (photo by R. Sorek)

Ryc. 3. Samochód pożarniczy Praga V3S przekazany do zbiorów Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie przez Nadleśnictwo Oborniki (fot. R. Sorek)

Fig. 3. Fire truck Praga V3S donated to the Forest Culture Centre in Gołuchów by Oborniki Forest District (photo by R. Sorek)